

ภาษามลายูปาตานี: ความเข้มข้นของภาษาแม่ที่กำลังเจือจาง

มีรินต้า บุรรุ่งโรจน์

(นักวิจัยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ม.มหิดล)

เยาวชนไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มพูดภาษามลายูปาตานีลดน้อยลง โดยจากผลสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนในพื้นที่ชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปีใช้ภาษามลายูสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองลดน้อยลง และมีแนวโน้มการใช้ภาษามลายูปนภาษาไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากผลการสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งจัดทำโดยคณะวิจัยจากศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษา ม.มหิดล ในโครงการวิจัยเรื่อง “ภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย: การศึกษาสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและการวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี ม.มหิดล ให้การสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมการสำรวจการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งในด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาต่างๆ รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการสำรวจนำไปสู่การจัดการภาษาเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมทั้งในแวดวงการศึกษาและแวดวงสื่อสารระหว่างเจ้าของพื้นที่และตัวแทนภาครัฐ

การสำรวจสถานการณ์ทางภาษาดังกล่าว ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส รวมจำนวน ๑,๒๕๕ คน (ชาย ๖๐๖ คน และหญิง ๖๔๙ คน) จำแนกตามกลุ่มอายุได้ ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชน (๑๕ - ๒๔ ปี), กลุ่มคนทำงาน (๒๕-๔๕ ปี), กลุ่มวัยกลางคน (๔๖-๕๙ ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ซึ่งในภาพรวมของการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้ภาษามลายูปาตานีมีความเข้มข้นมากในทุกกลุ่มอายุและทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาในครอบครัวและในชุมชน หรือการเลือกใช้ภาษามลายูปาตานีสื่อสารกันในประเด็นต่างๆ ทั้งเรื่องทั่วไป เรื่องการเมือง เรื่องตลก หรือแม้กระทั่งภาษาที่ใช้ติดยังคงเป็นภาษามลายูปาตานี ผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนอย่างเด่นชัดถึงความเข้มแข็งของภาษาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าคนไทยมุสลิมในแถบนี้ยังมีภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาแม่ (Mother Tongue)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในภาพรวมของสถานการณ์การใช้ภาษาจะบ่งชี้ให้เห็นถึงความเข้มแข็งของภาษามลายูปาตานีอย่างชัดเจน ทว่าแนวโน้มของการใช้ภาษามลายูปาตานีในอนาคตเริ่มลดลง จากข้อมูลการ

เลือกใช้ภาษาในพื้นที่เมื่อแบ่งตามอายุทั้ง ๔ กลุ่ม พบว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อยจะเลือกใช้ภาษามลายูปาตานี น้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษามลายูเพื่อสื่อสารกันในครอบครัวก็ตาม โดยกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสาย มลายูที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี (จำนวน ๓๓๑ คนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) จะใช้ภาษาไทยปนกับภาษามลายู โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด รวมทั้งกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูงจะ ใช้ภาษามลายูปาตานีปนภาษาไทยมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

การใช้ภาษาไทยปนกับภาษามลายูปาตานีของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ไม่เพียงแต่สะท้อนถึง ความอ่อนแอของภาษาท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความอ่อนแอของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ เยาวชนในพื้นที่อีกด้วย เนื่องจากการใช้ภาษาปะปนกันทั้งภาษาไทยและมลายูปาตานีไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่า ความสามารถภาษาไทยของเด็กเหล่านี้ดีขึ้นหรือเข้มแข็งขึ้นแต่อย่างใด แต่กลับยิ่งตอกย้ำถึงความอ่อนแอของ ทั้ง ๒ ภาษา

“แก บูวะ เนื่องจาก อะไร?”

แก ทำ เพราะ อะไร?

(ตัวอย่างประโยคภาษามลายูปนภาษาไทย ของกลุ่มเยาวชนอายุ ๑๘ ปี)

“มาแก อุบะ ก่อนอาหาร บือราซอ อาลาง ปือโระ ตลอดเลย”

กิน ยา ก่อนอาหาร รู้สิ๊ก ดลิ้นไส้ ตลอดเลย

(ตัวอย่างประโยคภาษามลายูปนภาษาไทย ของกลุ่มเยาวชนอายุ ๒๓ ปี)

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว จะเห็นว่ามีภาษาไทยปะปนอยู่ในประโยคภาษามลายูปาตานี โดยคำศัพท์ ภาษาไทยที่นำมาใช้ปนนั้นไม่ได้เป็นคำเฉพาะ หรือจำเป็นต้องใช้คำยืมแต่อย่างใด เช่น คำว่า “แก” คำว่า “อะไร” ล้วนมีคำศัพท์ภาษามลายูปาตานี คือ คำว่า “ฮอ/ติฮอ” และคำว่า “กาปอ” ใช้สื่อสารกันเป็นปกติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาปะปนกันดังกล่าวไม่ได้สอดคล้องกับลักษณะการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสมแต่อย่างใด การใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน คือ การเลือกใช้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและ โอกาส ไม่ใช่ปะปนกันจนแยกแยะไม่ได้ หรือไม่ใช้คำยืมจากภาษาอื่นเมื่อภาษาของตนเองมีคำใช้อยู่แล้ว

จากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์ภาษา และจากลักษณะภาษาที่ใช้ปะปนกันของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการเสื่อมถอยของภาษามลายูปาตานี และในขณะเดียวกันก็แสดงถึงทักษะการใช้ภาษาไทย ซึ่งยังไม่ถูกต้องไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้การเสื่อมถอยของภาษามลายูดังกล่าวอาจกระทบต่อความเข้มแข็งของ วัฒนธรรมมลายูในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าของภาษาและวัฒนธรรมล้วนต้องตระหนักและร่วมมือกัน หาทางอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น ซึ่งการอนุรักษ์ควรดำเนินไปพร้อมกับการพัฒนาภาษาท้องถิ่นให้เกิดการใช้ อย่าง เข้มข้น ถูกต้องและเป็นมาตรฐาน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการใช้ ภาษาปะปนกันมีจำนวนมากยิ่งขึ้นในอนาคต.

เอกสารอ้างอิง:

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. 2550. โครงการสถานการณ์

แวมายี ปารามัล และคณะ. คู่มือการจัดทำระบบเขียนภาษามลายูปาตานี

ข้อมูลตัวอย่างประโยคจากรุสดี